

**СОСТОЈБА СО ГРИП ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА,
СЕЗОНА 2022/2023
(1-ва недела, до 08.01.2023)**

Неделни податоци

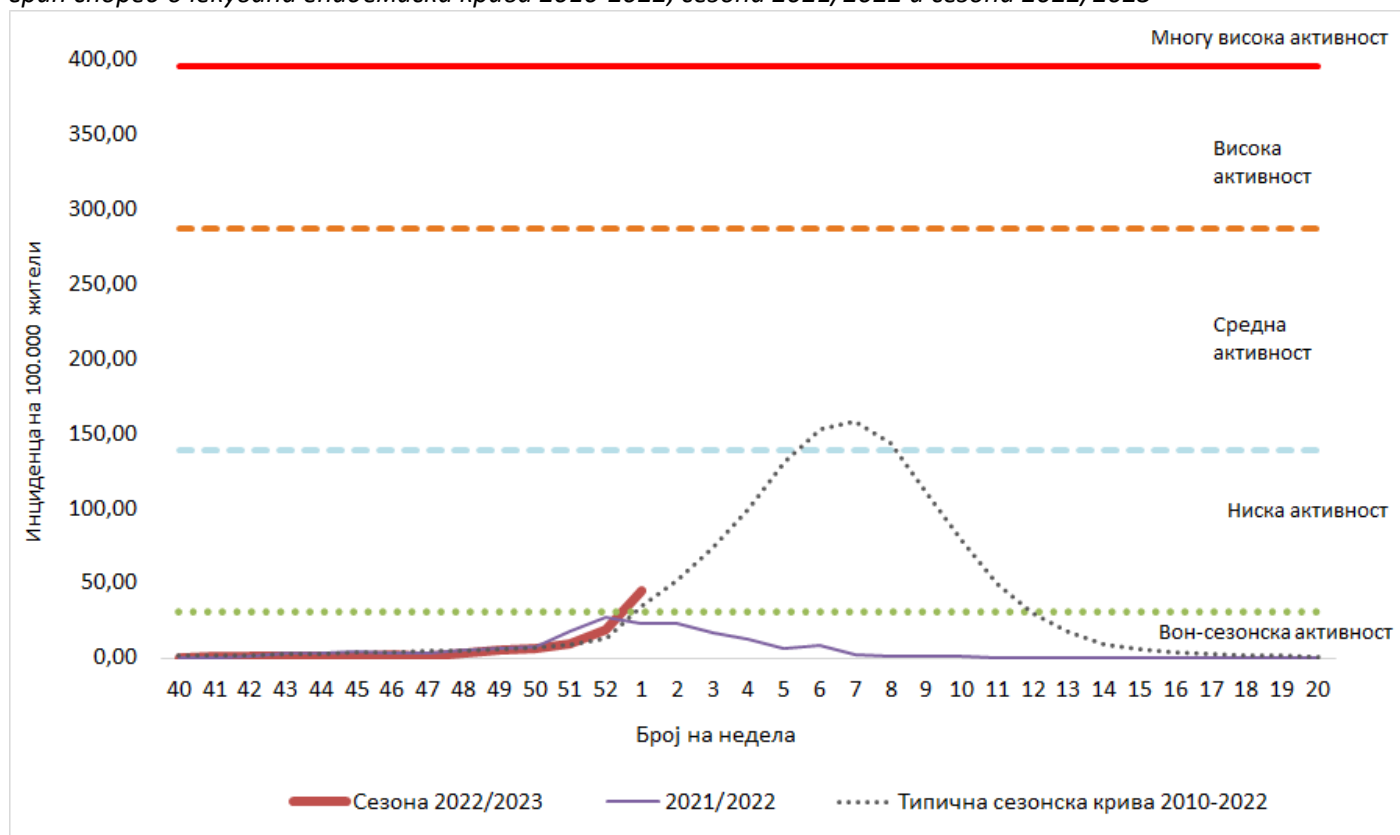
Во текот на **1-ва недела** од 2023 година (02.01.2023-08.01.2023), во Република Северна Македонија е пријавен **821 (I=44,7/100.000)** случај на групни пријави за заболени од грип/ заболувања слични на грип, 2,4 пати повеќе во споредба со претходната недела (n=347).

Бројот на пријавени лица оваа недела споредено со 1-ва недела од минатата сезона (n=470) е зголемен за 74,7%, а во споредба со бројот за 1-ва недела од типичната епидемиска крива (моделирана од последните 12 сезони) (n=652), зголемен е за 25,9% (Графикон 1).

Во текот на 1-ва извештајна недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ, пристигнаа 167 материјали од рутинскиот надзор за лабораториско тестирање, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 28 (16,7%) позитивни случаи, од кои 20 се Influenza A/H3, 7 случаи Influenza A/H1 и еден А несубтипизиран (Графикон 3).

Пријавената инциденца е над неделната граница на сезонската активност на вирусот на грип (I=30,91/100.000), за прв пат оваа сезона, односно е достигнат прагот на епидемиолошки влез во сезоната на грип (Графикон 1).

Графикон 1. Нивоа на интензитет и неделна дистрибуција на заболените од грип/заболувања слични на грип според очекувана епидемиска крива 2010-2022, сезона 2021/2022 и сезона 2022/2023

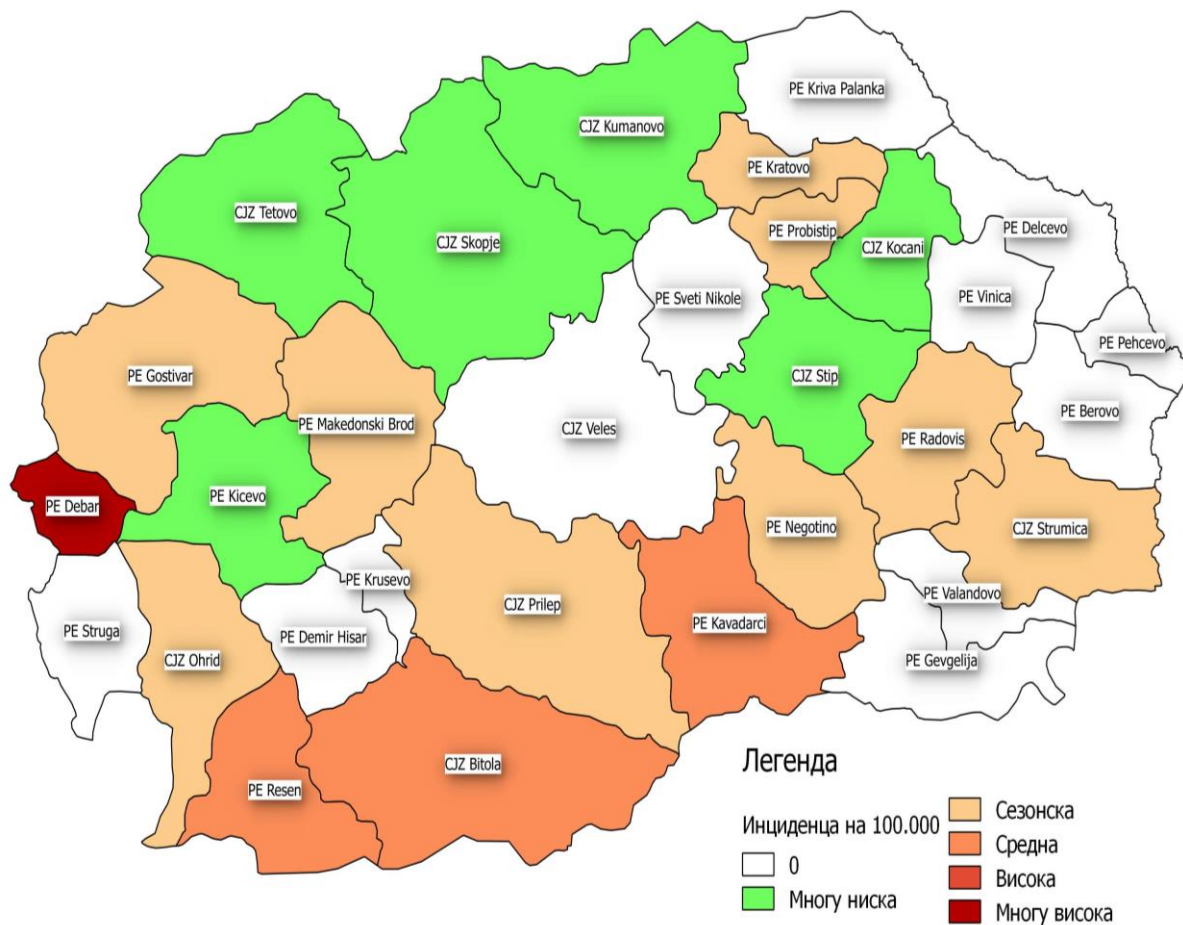

Во однос на возрасната дистрибуција, 360 лица се на возраст од 15-64 години, 234 кај деца на возраст од 5-14 години, 175 кај деца на возраст од 0-4 години и 52 се регистрирани кај лица на возраст над 65 години. Највисока инциденца (181,3/100.000) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години.

Заболените се пријавени од деветнаесет ЦЈЗ/ПЕ, во Битола – 174, Скопје – 105, Кавадарци – 94, Дебар – 76 и Гостивар – 65, а во останатите, бројот на пријавени е помал од 60.

Во 6 извештајни единици кои пријавија случаи во текот на оваа недела се регистрира многу ниска, а во 9 – сезонска, во 3 – средна и во 1 многу висока активност на вирусот на грип (Картограм 1).

Картограм 1. Ниво на активност на грип според инциденца на 100.000 жители, 1ва недела 2023

Во текот на 1-вата недела, регистриран е еден смртен случај асоциран со грип. Се работи за лице на возраст од 65 години од Скопје кој бил хоспитализирани во Клиника за инфективни болести и фебрилни состојби. Кај починатото лице е утврдено присуство на коморбидитети (кардиоваскуларно и белодробно) и не бил вакциниран со вакцина против сезонски грип. Кај починатото лице, лабораториски е потврдена Influenza A/H3.

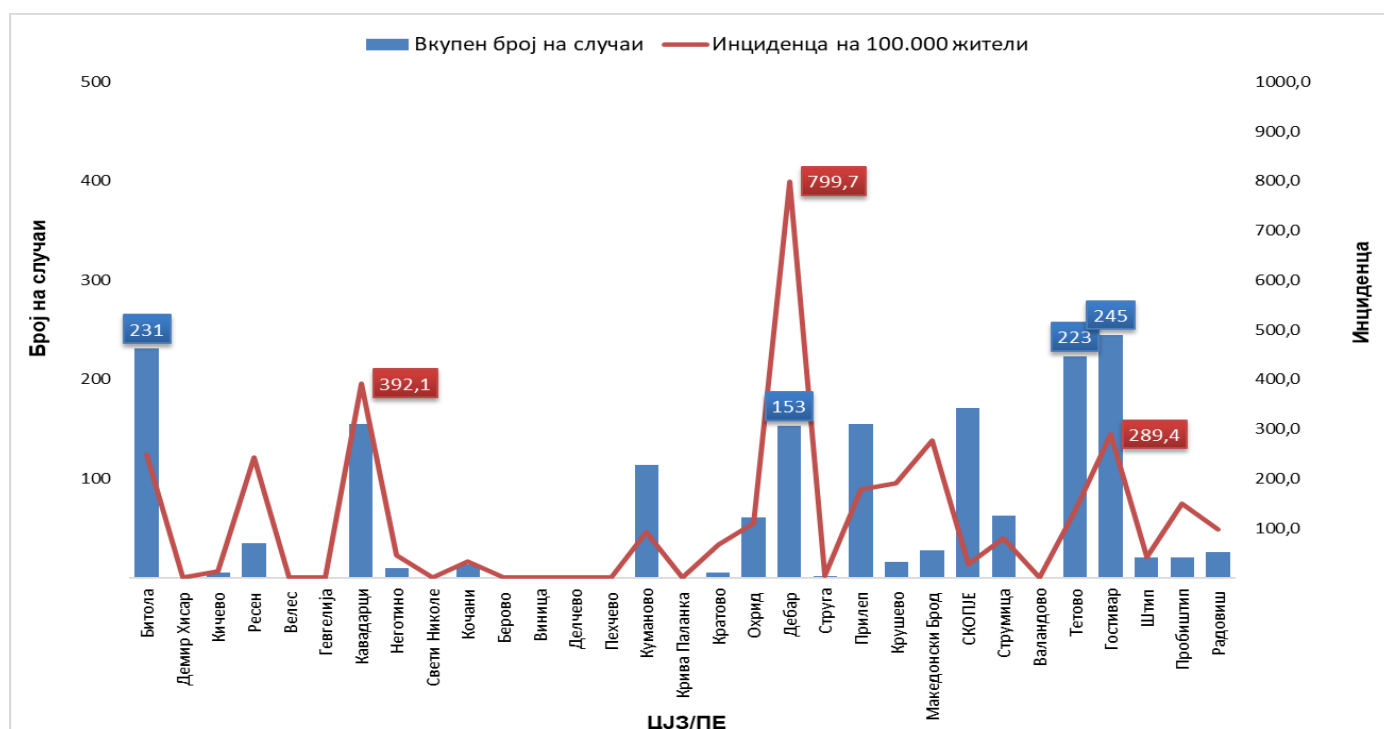
ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР - Кумулативни податоци

Во сезоната 2022/2023 вкупниот број на случаи на грип/ заболувања слични на грип изнесува 1.751 ($I=95,3/100.000$).

Во споредба со истиот период од минатата сезона ($n=2.183$), бројот на пријавени случаи е намален за 19,8%, а во однос на моделот од последните 12 сезони ($n=1.791$) се регистрира намалување од 2,2%.

Кумулативно, заболениите се пријавени од дваесет и една ЦЗ/ПЕ. Најголем број на заболени лица ($n=245$) се пријавени од Гостивар, а највисока кумулативна инциденца ($799,7/100.000$) е регистрирана на територијата на Дебар. (Графикон 2, Табела 1 во Прилог)

Графикон 2. Дистрибуција на случаите сезонски грип по ЦЗ/ПЕ и инциденца на 100.000 жители, сезона 2022/2023

Во однос на дистрибуцијата на заболениите по возрастни групи, најголем број на заболени се пријавени во возрастната група која опфаќа најголем дел од населението (од 15-64 години) - 891 случаи (50,9%), а највисока инциденца ($292,2/100.000$) се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години ($n=282$). (Табела 1 во Прилог)

Дистрибуција на случаите од сезонски грип/ заболувања слични на грип по месеци (Табела 1 во Прилог):

- октомври – 62 случаи или 3,5%
- ноември – 82 случаи или 4,7%
- декември – 786 случаи или 44,9%
- јануари – 821 случај или 46,9%

Во досегашниот тек на сезоната на грип, регистрирани се три починати лица асоцирани со грип, две лица од Скопје и едно лице од Штип. Две лица се од возрастната група од 15-64 години, а едно лице на возраст над 65 години, со регистрирани коморбидитети, хоспитализирани и невакцинирани со вакцина против сезонски грип.

ВИРУСОЛОШКИ НАДЗОР (рутински надзор) - Кумулативни податоци

Од почетокот на сезоната 2022/2023, заклучно со 1-ва недела, во вирусолошката лабораторија на ИЈЗ РСМ пристигнати се 3.841 материјали од здравствените установи - од амбулантски и болнички лекувани пациенти за тестирање за присуство на вирусот на грип, од рутинскиот надзор.

Регистриран е 81 позитивен случај, 60 Influenza A/H3, 13 Influenza A несубтипизиран и 8 Influenza A/H1. (Графикон 3)

СЕНТИНЕЛ НАДЗОР НАД САРИ (Сериозни Акутни Респираторни Инфекции)

Сентинел надзорот се спроведува како дополнување на редовниот систем за надзор над грип и КОВИД-19 во Р. С. Македонија, со цел да се добијат подетални информации во однос на инциденца, интензитет, тип на вируси кои циркулираат и за имплементација на навремени превентивни мерки.

Сентинел САРИ надзорот се спроведува во 6 надзорни болници, 5 во Скопје (УК за инфективни болести и фебрилни состојби, УК за детски болести, УК за Пулмоалергологија, ГОБ 8-ми Септември и ИБЗД Козле) и една во Прилеп (ОБ Прилеп). Дефиницијата за случај на САРИ според која се спроведува надзорот е усогласена со дефиницијата на случај на СЗО.

Од сентинел местата кои учествуваат, оваа недела пријавени се вкупно 58 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје. Најголем број на САРИ случаи (n=24; 41,4%), се пријавени од надзорното место УК за детски болести. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=30; 51,7%) се пријавени од возрасната група од 0-4 година.

Во 1-ва недела, вкупен број на приеми во сентинел местата е 188, од кои 5 на интензивна нега. Во оваа недела, 30,8% од сите приеми се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 47,6% се бележи лицата од возрасната група над 65 години и кај децата од 0-4 години со 34,3%.

Во 1-ва недела за лабораториско тестирање се доставени 20 материјали од пријавените САРИ случаи, паралелно тестирани за грип и КОВИД-19. Притоа, детектирани се 3 (15%) позитивни случаи, два се Influenza A/H3 и еден еден Influenza A/H1.

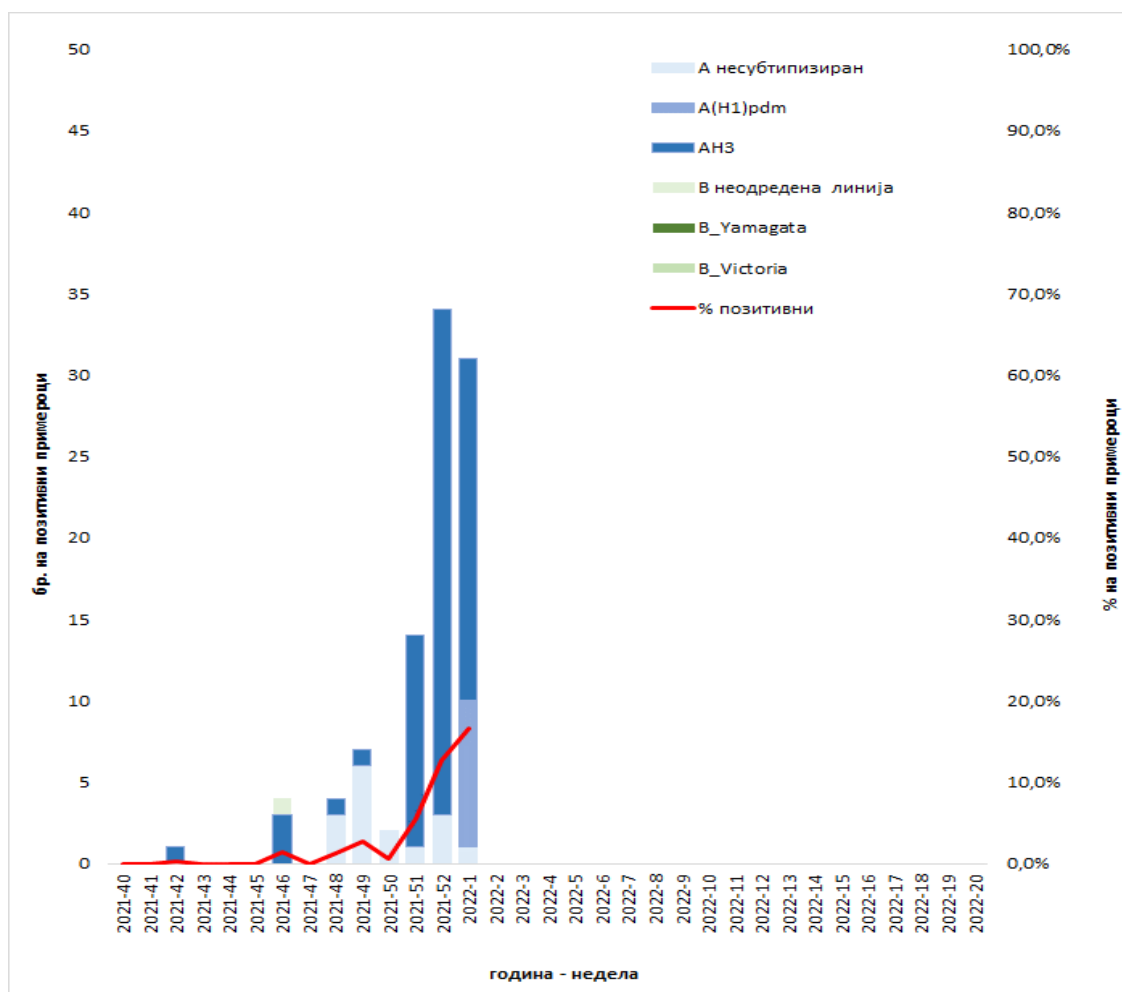
Кумулативно, од сентинел местата кои учествуваат, пријавени се вкупно 602 САРИ случаи, од сентинел САРИ местата во Скопје. Најголем број на САРИ случаи (n=240; 39,9%), се пријавени од надзорното место ИБЗД Козле. Во однос на возрасната дистрибуција, најголем број на САРИ случаи (n=381; 63,3%) се пријавени од возрасната група од 0-4 година.

Кумулативно, вкупен број на приеми во сентинел местата е 2.527 од кои 127 на интензивна нега. Од сите приеми, 23,8% се должат на САРИ. Најголемо оптоварување од 31,7% се бележи кај возрасната група од 0-4 години и 26,7% кај лицата над 65 години.

Кумулативно, за лабораториско тестирање се доставени 188 материјали од пријавените САРИ случаи. Регистрирани се 16 (8,5%) позитивни случаи на грип, 11 Influenza A/H3, 3 Influenza A несубтипизиран и по еден Influenza A/H1 и Influenza B.

Регистрирани се 4 позитивни случаи на КОВИД-19. Од САРИ примероците, 63 се тестирани за респираторен синцицијален вирус, од кои 36 се позитивни. Кај 7 примероци е детектирано присуство на Adeno virus, а кај еден Enterovirus. (Графикон 3)

Графикон 2. Неделна дистрибуција на број и процент на позитивни примероци на грип, рутински и сентинел надзор, Р.С. Македонија, 2022/2023

ЕПИДЕМИОЛОШКИ КОМЕНТАР

Се забележува зголемување на бројот на заболувања слични на грип, кој е над неделната граница за сезонска активност, за прв пат оваа сезона, достигнат е прагот на епидемиолошки влез во сезоната на грип. Според резултатите добиени од вирусолошкиот надзор над инфлуенца границата на позитивност од 10% (САРИ надзор), е надмината во континуитет од 3 недели. Согласно овие податоци, Р.С. Македонија има широка географска распространетост и висок интензитет на активноста на вирусот на грип.

ВАКЦИНАЦИЈА ПРОТИВ ГРИП

Вакцинацијата против сезонски грип е најефикасна заштита од ова заболување. Институтот за јавно здравје препорачува вакцинација на целото население, особено на лица кои припаѓаат на т.н. ризични групи (согласно препораките на СЗО):

- Постарите лица (над 65 години)
- Деца на возраст од 6-59 месеци
- Лица постари од 6 месеци со хронични болести
- Бремени жени, и
- Здравствени работници.

❖ За сезоната 2022/2023, Министерството за здравство обезбеди бесплатна четиривалентна вакцина во вкупна количина од 40.000 дози, наменета за приоритетни групи население. Дополнителни 20.000 дози на четиривалентна вакцина се обезбедени преку донација од PIVI (Partnership for Influenza Vaccine Introduction).

Вакцинацијата против сезонски грип за сезоната 2022/2023 започна на 19.10.2022 и се спроведува во ЦЈЗ со нивните ПЕ и/или Здравствените домови. Закажувањето за бесплатните вакцини се одвива преку веб страната www.vakcinacija.mk.

Според податоците од Управата за електронско здравство, од почетокот на вакцинацијата, а заклучно со затворањето на овој извештај, вакцинирани се вкупно 54.785 лица од ризичните категории население со бесплатни вакцини.

❖ Дополнителни 6.000 дози комерцијални вакцини се набавени од страна на Центрите за јавно здравје, како вакцини за останатото население кое не спаѓа во горенаведените групи, истите можат да се добијат за одреден финансиски надомест и се спроведува во Центрите за јавно здравје со нивните Подрачни единици.

Во однос на комерцијалните вакцини, вакцинирани се 2.604 лица.

Заклучно со 1-ва недела, во Р.С. Македонија, вакцинирани се вкупно 57.389 лица.

ЕВРОПСКИ РЕГИОН

*Извор: <https://flunewseurope.org/>

Согласно извештајот на Flu News Europe објавен за 52-та недела 2022 година за активноста на вирусот на грип низ Европскиот регион:

- Процентот на сите примероци од примарна здравствена заштита од сентинел од пациенти со симптоми на ИЛИ/АРИ кои биле позитивни на вирусот на грип е 34% (37% во претходната недела), што е над епидемскиот праг поставен на 10% седма недела со ред.
- 16 од 32 земји пријавиле висок или многу висок интензитет, 22 од 31 широко распространета активност што укажува на висока циркулација на сезонски грип низ регионот. Молдавија, Шведска, Литванија, Словачка, Словенија, Полска, Холандија, Португалија и Естонија пријавиле над 50% позитивност во сентинел системот од примарната здравствена заштита.
- Се детектираат вирусите на грип тип А и Б, при што А/НЗ е доминантен во сентинел, а А/Н1рdm09 во редовниот надзор.
- Хоспитализирани пациенти со потврдена инфекција со вирусот на грип се пријавени од одделенијата за интензивна нега, другите одделенија и САРИ надзорот. Доминира Influenza А. Највисоки стапки на позитивност за откривање на вирусот на грип во надзорот САРИ беа пријавени од Романија (64%), Украина (59%), Русија (49%) и Србија (43%).

Според квалитативните индикатори, во однос на интензитетот, 11 земји се на ниско ниво, 5 земји на средно ниво (Белгија, Франција, Израел, Косово и Словенија), 11 земји на високо, и 5 (Австрија, Финска, Летонија, Луксембург и Русија) земји на многу високо ниво на активност на вирусот на грип.

Според географската распространетост, 1 земја нема активност, 1 пријавува спорадични случаи, 1 со локална распространетост, 6 земји (Бугарија, Унгарија, Северна Македонија, Романија, Србија и Косово) – регионална географска распространетост и 24 земји широка распространетост.

***Оддел за епидемиологија на заразни болести
Институт за јавно здравје***